

Handläggare: Christer Edvardsson
Telefon: 08-508 28 977

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
MHN 2011-09-27 p24

NATURVÅRDSVERKETS REGERINGSUPPDRAG OM OMHÄNDERTAGANDE AV BILAR

Remiss från kommunstyrelsen, Ks dnr 001-1531/2011

Förslag till beslut

Tillstyrka de förslag som lämnas av Naturvårdsverket.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Naturvårdsverket redovisar hur omhändertagandet av uttjänta bilar och bildelar fungerar i praktiken. Rapporten innehåller en kartläggning av hur målen för återvinning uppnås och om tillräcklig miljöhänsyn iakttas vid omhändertagandet. Vidare redovisas ansvarsfördelningen mellan de olika ekonomiska aktörerna, hur tillsynen bedrivs/fungerar samt informations- och rapporteringsfrågor.

Mot bakgrund av vad som framkommit i kartläggningen redovisar Naturvårdsverket de åtgärder man anser vara nödvändiga för att uppnå målen för producentansvaret och för att förbättra efterlevnaden av reglerna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen, stadsmiljöroteln, har remitterat Naturvårdsverkets redovisning av omhändertagande av uttjänta bilar till miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Naturvårdsverkets uppdrag

I uppdraget, att redovisa hur omhändertagandet av uttjänta bilar och bildelar fungerar i praktiken, ingick att utreda och redovisa följande:

- hur målen för återvinning uppnås,
- hur miljöhänsyn iaktas vid omhändertagande av uttjänta bilar,
- hur miljöhänsyn iaktas vid insamlingen och omhändertagandet av övergivna, uttjänta bilar,
- hur ansvaret är fördelat mellan de olika ekonomiska aktörerna,
- hur konsumenternas möjlighet att lämna ifrån sig uttjänta bilar eller bildelar fungerar/efterlevs,
- hur markägares hantering av övergivna, uttjänta bilar fungerar/efterlevs,
- hur tillsynen bedrivs och fungerar, och
- om informationen och rapporteringen fungerar tillfredsställande för alla berörda parter.

Resultat som presenteras i rapporten

Naturvårdsverket (NV) konstaterar att det är mycket varierande kvalitet på det slutliga omhändertagandet av uttjänta bilar. Vissa verksamheter/anläggningar fungerar bra medan andra är långt ifrån att uppfylla de miljömässiga kraven. Andra problem inom området är illegal skrotning och illegal export. Bristerna/ problemen sammanfattas i följande punkter:

1. Den låga rapporteringsgraden från bilskrotare till producenter, ca 50 % av skrotarna rapporterar, gör det svårt att beräkna om återvinningsmålen uppnås.
2. Det är svårt för kommunerna och Trafikverket att få ersättning för sina kostnader för flyttning och förvaring av övergivna bilar. Ett annat problem som framkommit är svårigheter när det finns behov av att flytta bilar, inte endast fordonsvrak, av miljöskäl. Det kan handla om fordon som riskerar läcka olja inom t.ex. vattenskyddsområde men där uppställningen inte bryter mot någon trafikbestämmelse.
3. Tillsynsvägledningen, till de operativa tillsynsmyndigheterna, bör förbättras.

4. Informationen till allmänheten, från kommuner och producenter, bör förbättras. På motsvarande sätt behöver också bilskrotare få bättre information kring demontering från producenterna.
5. Efter påpekande från EU-kommissionen begreppet "ekonomisk aktör" definierats i förordningen om producentansvar för bilar. Förutom tillverkare och distributörer innefattas bl.a. försäkringsbolag, demonterare, fragmenterare m.fl. i begreppet. Dagens svenska regelverk uppfyller ändå inte EU:s ELV-direktiv (2000/53/EG), om uttjänta fordon eftersom precisering av ansvaret för de olika aktörerna saknas.

Naturvårdsverkets förslag

1. För att förbättra rapporteringen föreslås att bilskrotningsförordningen ändras så att rapportering ska ske både till producenterna och till tillsynsmyndigheten. Bilskrotningsförordningen behöver också förtydligas vad avser vilka uppgifter som ska ingå i den årliga rapporteringen. Vidare föreslås att en miljöskaktionsavgift kopplas till rapporteringskravet.
2. Regeringen bör bedöma om kommuner och Trafikverket ska ersättas för de kostnader som omhändertagande av uttjänta bilar genererar. För att minska kommunernas/Trafikverkets kostnader föreslås att skyldigheten att förvara flyttade fordon ändras från tre månader till sex veckor. Då det förekommer att den registrerade fordonsägaren för att undvika betalningsskyldighet uppger att fordonet stulits eller sålts när han/hon efter att fordonet flyttats kontaktas av t.ex. kommunen föreslås ett strikt ansvar för registrerad fordonsägare.

Vidare föreslås att man i förordningen om flyttning av fordon ändrar så att det blir möjligt att flytta fordon vid risk för miljön.
3. När det gäller illegal bilskrotning finns idag ett problem när det avseende bevisföring kring om en verksamhet är "yrkesmässig" eller en ren hobbyverksamhet. Naturvårdsverkets uppfattning är att alla bilar slutligen ska lämnas till en auktoriserad bilskrot och man föreslår därför att det ska bli straffbart att obehörigen ta emot uttjänta bilar. Genom att ta bort ordet "yrkesmässig" ur bilskrotningsförordningen kommer ELV-direktivets krav på att alla uttjänta fordon ska överlämnas till auktoriserad bilskrot att gälla fullt ut. Analogt föreslås

att man även i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd slopar ordet "yrkesmässig".

4. För att minska problemen med illegal export anser Naturvårdsverket att Sverige bör verka för att det på EU-nivå utarbetas kriterier som underlättar kontroll av fordonsexport. Andra åtgärder som skulle kunna komma i fråga är begränsning av avställningstiden för fordon, begränsning av antalet fordon man som privatperson får vara skriven på m.m. Verket lämnar dock inga författningsförslag vad avser problemet med illegal export.
5. Bättre vägledning från Naturvårdsverket behövs för att underlätta kommunernas tillsyn av bilskrotar. Tillsynsmyndigheterna bör bl.a. få underlag för att bedöma mängden uppkommet farligt avfall ställt i relation till antalet skrotade bilar.
6. Såväl producenternas som kommunernas information till allmänheten/bilagarna behöver förbättras. En stickprovskontroll av ett antal fordonstillverkares svenska hemsidor visade brister i återvinningsinformationen. På samma sätt saknas information om hur man tar hand om sin uttjänta bil på många kommuners hemsidor. Enligt verkets uppfattning kan problemet åtgärdas genom att Bil Sweden respektive Sveriges kommuner och landsting sammanställer exempelmaterial som kan användas av producenter respektive kommuner.
7. Naturvårdsverket föreslår ändringar i förordningen av producentansvar för bilar så att det tydliggörs att de ekonomiska aktörerna har ett gemensamt ansvar för att förordningens syfte uppnås.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen konstaterar att Naturvårdsverket genomfört sitt uppdrag i samråd med Trafikverket och Transportstyrelsen och i bred dialog med övriga aktörer, kommuner, länsstyrelser, bilproducenter, bilskrotar m.fl. Problemen har identifierats/fångats upp bl.a. genom en enkät till kommuner och länsstyrelser där 203 kommuner och 20 länsstyrelser har svarat.

Miljöförvaltningen har besvarat ovan nämnda enkät och förvaltningens uppfattning är att rapporten väl beskriver den problembild som finns, både vad gäller möjligheten att kontrollera om uppsatta återvinningsmål uppnås som de mer handfasta problem som gäller t.ex. flyttning av fordon.

Förvaltningen har också deltagit vid den hearing, i maj 2011, där Naturvårdsverket presenterade sina preliminära slutsatser och förslag. Vid detta möte deltog såväl företrädare för branschen som berörda myndigheter och de redovisade slutsatserna och förslagen accepterades allmänt.

Miljöförvaltningens uppfattning är att Naturvårdsverkets förslag är väl avvägda och ökar förutsättningarna för ett miljömässigt bra omhändertagande av uttjänta fordon.

Slut

Bilaga

Sammanfattning av rapporten ”Uttjänta bilar och miljö”

Hela rapporten återfinns på Naturvårdsverkets hemsida:

http://www.naturvardsverket.se/upload/30_global_meny/Yttranden/Yttranden-2011/Hur-fungerar-hanteringen-av-skrotbilar/RU-Uttjanta-bilar-och-miljon.pdf